

Inspektionsrapport
från Skolverket
54-2006:324

Utbildningsinspektion i
den fristående gymnasieskolan
Viljan i Surahammars kommun

Beslut
Skolrapport

Skolverket

Viljan Asperger Centrum AB
Hopslagarvägen 29 D
730 60 Ramnäs

2008-04-09
1 (3)
Dnr 54-2006:324

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående gymnasieskolan Viljan i Surahammars kommun

Skolverket har genomfört inspektion i den fristående gymnasieskolan Viljan i Surahammars kommun. Besök gjordes i skolan den 4-5 mars 2008.

Vid utbildningsinspektion tar Skolverket ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor skall förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och vara berättigad till bidrag från barnens och elevernas hemkommuner.

Utbildningsinspektionen behandlar tre områden, verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Övergripande information och exempel på kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av Skolverket.

Detta beslut redovisar dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 9 juli 2008 ska Viljan Asperger Centrum AB redovisa till Skolverket, enheten i Stockholm, vilka åtgärder som vidtagits och/eller planerats för att rätta till de brister som påtalats i verksamheten.

Skolverket avser även att vid kommande inspektionstillfälle följa upp effekterna av inspektionen.

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Skolverket bedömer att den fristående gymnasieskolan Viljan bedriver en verksamhet som präglas av stor omsorg om skolans elever. Skolan bedriver ett gott värdegrundsbete som resulterat i att eleverna trivs och känner sig trygga med sina lärare och varandra. Personalen försöker på olika sätt att anpassa verksamheten till elevernas särskilda svårigheter och är lyhörda och flexibla för att på bästa sätt kunna möta elevernas behov. Trots att eleverna i många fall bär med sig en negativ inställning - grundad på tidigare erfarenheter - till skola och skolarbete när de kommer till Viljan har skolan relativt goda kunskapsresultat.

Brister som måste åtgärdas

Skolverket bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas:

- Skolan har inte upprättat en betygskatalog i enlighet med författningarnas krav (2 kap. 9 § förordningen om fristående skolor jämförd med 7 kap. 6 § gymnasieförordningen).
- Skolan har inte upprättat individuella studieplaneringar för sina elever (9 kap. 8 § skollagen).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling samt 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt Skolverket bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Skolan bör förbättra informationen till eleverna om deras studieresultat.
- Skolan bör föra bedömningsdiskussioner med andra skolor för att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning.
- Skolan bör överväga huruvida samverkan med det omgivande samhället kan ske i högre utsträckning under elevernas studietid.
- Skolan bör fortsatt sträva efter att öka andelen behöriga lärare och lärare med specialpedagogisk kompetens.
- Skolan bör utveckla sitt kvalitetsarbete för att på ett mer systematiskt sätt kunna tillvarata resultaten och omsätta dessa i åtgärder för en högre måluppfyllelse.
- Skolans kvalitetsredovisning bör utvecklas så att det i högre grad framgår i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts.

Skolverket

Beslut

2008-04-09

3 (3)

54-2006:324

På Skolverkets vägnar

Carl-Gustav Sidenqvist
Enhetschef

Ingela Gullberg
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har även undervisningsrådet Gunnel Eriksson deltagit.

Bilaga
Rapport

Kopia till
Surahammars kommun
Övriga enligt fastställd sändlista

Utbildningsinspektion i den fristående gymnasieskolan Viljan i Surahammar

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Viljan den 4-5 mars 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Detta är Skolverkets första inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet 2003.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för fristående skolor. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Inspektionen av fristående gymnasieskolor skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument som huvudmannen har lämnat till Skolverket, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller publicerad på annat sätt, har använts.

I skolan intervjuades rektorn, ett urval av lärare och elever samt företrädare för huvudmannen. Inspektörerna besökte även lektioner med elever från samtliga program och årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Huvudmannen för Viljan har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med Surahammars kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Kommunen har inte utnyttjat denna rätt.

Beskrivning av skolan

Viljan	Antal elever
Gymnasieskola - sociala programmet	4
Individuella programmet	6

Skolverket beslutade den 21 november 2002 (dnr 44-2002:1398) att Viljan i Surahammar har rätt till bidrag för en utbildning benämnd Sociala programmet. Utbildningen har i bidragshänseende förts till Barn- och fritidsprogrammet.

Huvudman för skolan är Viljan Asperger Centrum AB med organisationsnummer 556597-5421.

Verksamheten vid Viljan startade läsåret 2003 och omfattar utbildningarna sociala programmet och sedan 2006 individuella programmet. Skolan är inriktad på elever med Aspergers syndrom. I huvudmannens ansökan om rätt till bidrag har angetts att skolan avser att följa läroplanen för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, samt de nationella kursplanerna.

Skolan hade vid inspektionsbesöket 10 elever. Tre av eleverna bor på Viljan Asperger Centrums LSS-boende som ligger i direkt anslutning till skolan. Av skolans elever kommer två från Hallstahammars kommun och två från Surahammar. Övriga elever kommer från Botkyrka, Kungsör, Håbo och Köpings kommun.

Viljan ligger i den lilla bruksorten Ramnäs, 3 mil norr om Västerås.

Helhetsbedömning

Den fristående gymnasieskolan Viljan bedriver enligt inspektörernas bedömning en verksamhet som präglas av stor omsorg om skolans elever. Skolan bedriver ett gott värdegrundsarbete som resulterat i att eleverna trivs och känner sig trygga med sina lärare och varandra. Personalen försöker på olika sätt att anpassa verksamheten till elevernas särskilda svårigheter och är lyhörda och flexibla för att på bästa sätt kunna möta elevernas behov. Trots att eleverna i många fall bär med sig en negativ inställning - grundad på tidigare erfarenheter - till skola och skolarbete när de kommer till Viljan har skolan relativt goda kunskapsresultat.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas:

- Skolan har inte upprättat en betygskatalog i enlighet med författningarnas krav (2 kap. 9 § förordningen om fristående skolor jämförd med 7 kap. 6 § gymnasieförordningen).
- Skolan har inte upprättat individuella studieplaneringar för sina elever (9 kap. 8 § skollagen).

- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling samt 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en lika-behandlingsplan).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Skolan bör förbättra informationen till eleverna om deras studieresultat.
- Skolan bör föra bedömningsdiskussioner med andra skolor för att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning.
- Skolan bör överväga huruvida samverkan med det omgivande samhället kan ske i högre utsträckning under elevernas studietid.
- Skolan bör fortsatt sträva efter att öka andelen behöriga lärare och lärare med specialpedagogisk kompetens.
- Skolan bör utveckla sitt kvalitetsarbete för att på ett mer systematiskt sätt kunna tillvarata resultaten och omsätta dessa i åtgärder för en högre måluppfyllelse.
- Skolans kvalitetsredovisning bör utvecklas så att det i högre grad framgår i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge varje elev kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen motsvarar de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar huvudmannen och skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens mål, programmålen och kursplanernas mål.

Kommentar:

Eleverna på Viljan har oftast stora brister i sin kunskapsutveckling när de kommer till skolan. Många har en skolbakgrund med mobbning, stor frånvaro, uppbrott och byte av klasser och skolor. Dessa negativa upplevelser påverkar naturligtvis elevernas kunskapsresultat under deras första tid på skolan. Av kvalitetsredovisningen framgår att Viljan har som mål att alla elever minst ska uppnå kunskaper motsvarande betyget godkänt i samtliga lästa kurser. Eleverna får läsa kurserna under längre tid om de har behov av det. Skolans kunskapsmål uppnås i allmänhet om inte särskilda skäl föreligger. Av kvalitetsredovisningen framgår att ingen elev ännu har uppnått 2500 gymnasiepoäng.

Eleverna på Viljan har genomgående stora svårigheter med att genomföra skriftliga kunskapsprov. Därför används företrädesvis andra metoder att följa upp kunskapsresultaten. Två elever har trots detta under läsåret gjort det nationella provet i engelska och två elever har gjort det nationella provet i matematik. Samtliga uppnådde godkända resultat. Inspektörerna bedömer att utbildningen på Viljan ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som gymnasieskolan ska förmedla.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten av skolans verksamhet så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsutvecklingen för varje elev följs upp fortlöpande i samtliga ämnen,
- om lärarna informerar eleven fortlöpande om både utvecklingsbehov och framgångar i studierna,
- om samtal med elever och elevens vårdnadshavare om elevens kunskapsutveckling och studiesituation utgår från en studieplanering med uppgifter om elevens studieväg och om de val av kurser som elev gjort.

Bedömning av området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att lärarnas uppföljning av elevernas kunskapsutveckling är av god kvalitet. De följer upp och utvärderar elevernas kunskapsutveckling i samtliga kurser. Personalen för även regelbundna samtal om hur undervisningen kan utvecklas för högre måluppfyllelse.

Utvecklingssamtal genomförs en gång per termin. I konsekvens med vad som framgår av rapportens avsnitt 1.4 bör dock skolan se över uppläggningsen av utvecklingssamtalen så att de i högre grad utgår från elevens individuella studieplanering.

Information

Enligt skolans kvalitetsredovisning får eleverna återkoppling på sin utveckling och sina studieresultat i den dagliga kontakten med lärarna och genom så kallade "målsamtal" en gång i veckan. Denna uppgift motsägs delvis av inspektörernas intervjuer med eleverna och resultatet av en enkätundersökning som skolan genomfört under vårterminen 2008. Av dessa framgår att eleverna är kritiska till att de inte får tillräcklig information om sina studieresultat. Av intervjuerna med rektorn och lärarna framkom att de för att undvika negativ stress vill "undvika att prata betyg" med eleverna. Med anledning av detta vill inspektörerna lyfta fram skolans uppdrag avseende bedömning och betyg så som det framställs i avsnitt 2.5 i Läroplanen för de frivilliga skolformerna (Lpf 94). Där framgår dels att skolan ska sträva mot att varje elev tar ansvar för sitt lärande och sina studieresultat och dels att varje elev ska kunna bedöma sina studieresultat och utvecklingsbehov i förhållande till kraven i kursplanerna. Detta är självfallet strävansmål även för en skola som är inriktad på elever med särskilda behov. Enligt inspektörernas bedömning bör Viljan initiera ett utvecklingsarbete för att finna sätt att informera om elevernas måluppfyllelse i relation till de nationella målen utan att detta ska väcka negativ stress hos eleverna.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevens kunskaper och därvid beaktar hela kursen,
- om lärarna använder resultaten från de nationella kursproven för att bedöma elevens kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygsriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanen,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygs katalog förs enligt bestämmelserna

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att lärarna - med hänsyn tagen till elevernas särskilda svårigheter i vissa avseenden – vid betygssättningen gör en allsidig bedömning av elevens kunskaper. Lärarna verkar även för att så många elever som möjligt ska kunna genomföra de nationella kursproven och använder resultaten från dessa som stöd i betygssättningen. Inspektörerna bedömer vidare att betyg sätts enligt författningarnas krav. Skolan bör dock återuppta det samarbete med andra skolor som inleddes under tidigare läsår för att säkerställa likvärdig bedömning och betygssättning.

Betygskatalog

Enligt 7 kap. 6 § gymnasieförordningen ska betygen för samtliga elever föras i en betygskatalog. Betygskatalogen ska utgöra den officiella dokumentationen över de betyg som satts. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs. Betygen ska kunna sammanställas för varje enskild elev. I betygskatalogen ska även antecknas de fall när betyg inte har satts enligt 3 § tredje stycket samma förordning. Rektorn ska även se till att eleverna informeras om rätten att få ett utdrag ur betygskatalogen i form av ett samlat betygsdokument.

Vid tidpunkten för inspektionsbesöket på Viljan saknade skolan en betygskatalog i enlighet med författningarnas krav, vilket enligt inspektörernas bedömning är en brist som måste åtgärdas.

1.4 Genomförande av utbildningen**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om läroplanens mål, programmålen och kursplanernas mål anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om alla elever har inflytande över hur deras utbildning utformas och ges möjlighet att kunna påverka, vara delaktiga och ta ansvar,
- om skolan strävar mot att varje elev utvecklar en insikt om sitt eget sätt att lära och en förmåga att utvärdera sitt eget lärande,
- om undervisningen är saklig och allsidig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om samverkan sker mellan skolan och det omgivande samhället.,

- om varje elev har en individuell studieplanering,

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas bedömning erbjuder Viljan en utbildning som ger förutsättningar för eleverna att få kunskaper och färdigheter som väsentligen motsvarar de kunskaper som gymnasieskolan ska förmedla. Skolans inriktning på elever med Aspergers syndrom innebär att organisation och arbetssätt anpassats för att möta elevernas särskilda behov. Inom dessa ramar ges utrymme för individuella anpassningar i undervisningssituationen. Eleverna har möjligheter till inflytande över sin utbildning, även om det formaliserade elevinflytandet i form av elevråd legat i träda under en tid. Personalen samverkar i hög grad för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Enligt inspektörernas bedömning bör dock skolan överväga huruvida samverkan med det omgivande samhället kan ske i högre utsträckning under studietiden.

Individuell studieplanering

Enligt 9 kap. 8 § skollagen ska en fristående gymnasieskola vara berättigad till bidrag om den lämnar en utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som gymnasieskolan ska förmedla på nationella eller specialutformade program.

Av läroplanen för de frivilliga skolformerna (Lpf 94), som den fristående gymnasieskolan Viljan i samband med sin ansökan om rätt till bidrag sagt sig följa, framgår under punkt 2.6 "Rektors ansvar" att rektorn har ett särskilt ansvar för att varje elev i dialog med skolan gör upp en individuell studieplan och reviderar den vid olika tillfällen under utbildningen.

För eleverna på Viljan har det inte gjorts några individuella studieplaneringar med uppgifter om elevens studieväg och om de val av kurser som eleven gjort. Enligt rektorn har detta arbete ännu inte hunnits med. Inspektörerna bedömer att detta är en brist som måste åtgärdas.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till den enskilde elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav,

8 (14)

- om skolans individuella program först och främst förbereder eleven för studier på ett nationellt eller specialutformat program.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas bedömning arbetar lärarna aktivt med att anpassa verksamheten efter elevernas behov och förutsättningar. Eleverna arbetar i sin egen takt, med anpassade metoder och läromedel i riktning mot de uppsatta målen. Lärarna är lyhörda och flexibla, något som uppskattas av de intervjuade eleverna. Enligt samtliga intervjugrupper erbjuds skolans elever det stöd de behöver och åtgärdsprogram upprättas i enlighet med författningarnas krav. De elever som går på skolans individuella program erbjuds en utbildning anpassad för deras specifika behov. Inspektörerna bedömer att skolans anpassning av verksamheten till elevernas behov är av god kvalitet.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Viljan bedriver enligt inspektörernas bedömning ett gott värdegrundsarbete som resulterat i att eleverna trivs och känner sig trygga med sina lärare och varandra. För att nå värdegrundsmålen arbetar skolan med olika metoder som samtal, drama och temaarbeten utifrån mellanmännsliga begrepp som respekt och solidaritet.

De intervjuade eleverna berättar att det inte förekommer någon kränkande behandling på skolan. Alla är snälla mot varandra och eleverna har stor förståelse för varandras svårigheter. Såväl intervjugruppernas utsagor som inspektörernas observationer visar att skolan präglas av en lugn miljö som tar hänsyn till elevernas särskilda behov och samtidigt är inriktad på lärande.

Likabehandlingsplan

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska det finnas en likabehandlingsplan för varje enskild verksamhet. Enligt en särskild förordning omfattar skyldigheten också att denna plan ska arbetas fram, följas upp och ses över under medverkan av elever.

Viljan har uppvisat en likabehandlingsplan för inspektörerna. Enligt rektorn är denna nyligen framtagen och därmed inte förankrad hos elever och föräldrar. Arbetet med att involvera eleverna i skolans arbete för likabehandling ska påbörjas under vårterminen 2008. I väntan på att likabehandlingsplanen ska bli helt klar har skolan hittills utgått från sin handlingsplan mot mobbning och kränkande behandling.

Inspektörerna bedömer att skolans likabehandlingsplan för närvarande inte lever upp till författningarnas krav avseende barns och elevers delaktighet i framtagandet av densamma. Detta måste skolan åtgärda. Skolans likabehandlingsplan bör även innehålla en specifik redovisning av verksamhetens behov, utifrån en aktuell kartläggning, som tas som utgångspunkt för vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. Det finns även anledning att i planen förtydliga hur händelser och åtgärder ska dokumenteras.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds en undervisningstid som motsvarar den garanterade undervisningstiden och den erbjudna undervisningstiden kan redovisas,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,

10 (14)

- om skolans egna/lokala kurser uppfyller författningarnas krav,
- om skolans lokala inriktningar uppfyller författningarnas krav,
- om skolan erbjuder studie- och yrkesorientering,
- om de läromedel som används håller god kvalitet,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag för vissa hjälpmedel eller enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektionen visar att verksamheten genomförs i enlighet med författningarnas krav när det gäller mottagande av elever, garanterad undervisningstid, elevernas valmöjligheter, skolans egna/lokala kurser, läromedel och avgiftsfrihet.

Vid tidpunkten för inspektionsbesöket erbjöd dock inte skolan studie- och yrkesorientering i tillräcklig utsträckning. Huvudmannen har i samband med sakgranskningen av föreliggande rapport meddelat att skolan under innevarande termin kommer att försöka köpa in den tjänsten från kommunen. Inspektörerna vill understryka vikten av att eleverna får tillgång till studie- och yrkesorientering och förutsätter att skolan fullföljer sina planer så att detta kommer att erbjudas snarast.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om skolans lärare har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som krävs för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektorn genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetens:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Viljan hade vid tidpunkten för inspektionsbesöket totalt sex lärare anställda (inklusive rektorn som undervisar motsvarande en halvtidstjänst). Två av dessa sex lärare har lärarutbildning (en med behörighet för gymnasiet och en för grundskolan). Övriga saknar lärarutbildning, men har på olika sätt skaffat ämneskompetens. Skolan har ingen specialpedagog eller speciallärare anställd. Skolans rektor saknar formell lärarutbildning men har akademisk utbildning i specialpedagogik (20p), språkvetenskap (20p) och engelska (5p). Innan hon anställdes som rektor arbetade hon som lärarvikare. Nu har hon även genomgått rektorsutbildningen vid Uppsala universitet.

Enligt uppgift från huvudmannen och rektorn har skolan haft mycket begränsade möjligheter att rekrytera ämnesbehöriga lärare eftersom undervisning i vart och ett av ämnena på grund av det låga elevantalet är en mycket liten del av en heltidstjänst. Skolan gör kontinuerligt insatser för att kompetensutveckla personalen. Bland annat erbjuds intern utbildning i kunskap om Aspergers syndrom till alla nyanställda. Därutöver får personalen handledning av extern konsult två gånger per termin. Skolledningen gör kontinuerliga inventeringar av personalens kompetensutvecklingsbehov vid personalmöten och vid medarbetarsamtalen.

Inspektörerna bedömer att skolan – så långt det är möjligt i nuläget - använder sig av lärare med en utbildning avsedd för den undervisning de bedriver, men vill samtidigt påtala vikten av att skolan fortsätter att sträva efter att öka andelen behöriga lärare och lärare med specialpedagogisk kompetens. Inspektörerna bedömer att rektorn uppfyller de krav som författningarna ställer för att få anställas som rektor.

3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- rektorn som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att Viljan har en väl fungerande ledning. Skolans rektor är väl förtrogen med det dagliga arbetet och hon fungerar även som pedagogisk ledare. Enligt inspektörernas bedömning har rektorn goda insikter i de författningar som styr skolan och fattar beslut enligt bestämmelserna. Rektor bör dock ta ett större ansvar för att förbättra de områden där inspektionsrapporten påvisar brister.

3.4 Kvalitetsarbete**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Viljan bedriver ett kvalitetsarbete för att följa upp och utvärdera verksamheten. Exempelvis genomförs enkätundersökningar bland eleverna angående deras upplevelse av utbildningen, trivsel och trygghet. Skolans småskalighet gör det även möjligt för rektorn och personalen att regelbundet föra samtal kring kvalitetsfrågor. Skolan har dock inte fullt ut systematiserat sitt kvalitetsarbete vilket har medfört att de insatser som görs inte återkommer med regelbundenhet. Detta medför i sin tur vissa svårigheter att följa utvecklingen över tid.

Kvalitetsredovisning

Varje skola, förskola och fritidshem ska årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Arbetet med kvalitetsredovisningen syftar också till att ge information om hur väl verksamheten lyckas med sitt uppdrag. I förordningen ställs krav på elevers och personals delaktighet i arbetet med kvalitetsredovisningen. Även elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta. Det ställs också krav på att uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsplan ska redovisas i kvalitetsredovisningen.

Viljan har upprättat en kvalitetsredovisning för år 2007 som till viss del innehåller

bedömningar av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och redogörelser för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Kvalitetsredovisningen innehåller endast i begränsad omfattning bedömningar av elevernas kunskapsresultat.

Inspektörerna bedömer att skolan har ett fungerande kvalitetsarbete men att detta bör utvecklas ytterligare för att skolan på ett mer systematiskt sätt ska kunna tillvarata resultaten och omsätta dessa i åtgärder för en högre måluppfyllelse. Inspektörerna bedömer vidare att skolans kvalitetsredovisning bör utvecklas så att det i högre grad framgår i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts.

3.5 Huvudmannaskap och tillstånd

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan drivs av den huvudman som innehar tillståndet,
- om huvuddelen av skolans undervisning bedrivs med hjälp av lärare som är anställda av skolan,
- om utbildningen sker inom ramen för Skolverkets tillstånd.

Bedömning av området Huvudmannaskap och tillstånd:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Viljan drivs av den huvudman som innehar tillståndet. Skolans undervisning bedrivs av lärare som är anställda av skolan och utbildningen sker inom ramen för Skolverkets tillstånd.

3.6 Stabilitet

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan har ett stabilt elevunderlag och en stabil ekonomi så att skolans varaktighet och elevernas fortsatta skolgång kan garanteras.

Bedömning av området Stabilitet:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna har tagit del av huvudmannens årsredovisning för räkenskapsåret 2006. Denna uppvisar ett positivt resultat om ca 1 150 000 kronor. Skolans budgetavstämning i februari 2008 visar att skolan under ett pågående utbyggnadsskede haft större utgifter än beräknat, men enligt uppgift från rektorn beräknas ekonomin åter att vara i balans i april 2008. Företrädaren för huvudmannen uppgav i samtalet med inspektörerna att skolan inte helt klarar att bära sina utgifter, men att aktiebolaget som helhet har en stabil ekonomi och har för avsikt att tillskjuta de medel som behövs. Skolan har även enligt uppgift från rektorn och företrädaren för huvudmannen en relativt stabil tillströmning av elever.

Inspektörerna bedömer mot denna bakgrund att skolan har den ekonomiska stabilitet som krävs för att elevernas fortsatta skolgång ska kunna garanteras.

Stockholm den 9 april 2008

Ingela Gullberg, undervisningsråd

Ulf Lindberg, expert